

NIEUWSBRIEF April-Mei 2017

Inhoudsopgave:

- 2017-11 Wet uitfasering pensioen in eigen beheer in werking getreden
 - 2017-11a Informatieformulier
 - 2017-11b Vragen & antwoorden
 - 2017-11c Coulancetermijn en prioriteitstelling vóór 1 juli
- 2017-12 Stilzwijgende instemming met pensioenwijziging
- 2017-13 Hoge Raad: Bij DGA-pensioen na scheiding “postrelationele solidariteit”
- 2017-14 Lijfrente belast bij overdracht naar niet toegelaten uitvoerder

2017-11 Wet uitfasering pensioen in eigen beheer in werking getreden

Op 27 maart jl. is de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer in het Staatsblad gepubliceerd waardoor de wet op 1 april in werking kon treden. Er is een informatieformulier gepubliceerd en een lijst met Vragen & Antwoorden vanuit de Belastingdienst.

2017-11a Informatieformulier

Als de DGA zijn in eigen beheer opgebouwde pensioen wil afkopen of omzetten in een oudedagsverplichting (ODV), dan dient hij binnen 1 maand na de datum van afkoop of omzetting via dit informatieformulier info bij de fiscus aan te leveren. Niet alle vragen op het formulier zijn logisch. In de aanhef van het formulier staat de volgende onduidelijkheid: “Als u een partner of ex-partner hebt die recht heeft op een deel van uw pensioen in eigen beheer, moet u met elk van hen een apart formulier invullen en opsturen.” Dat betreft de situatie dat de ex-echtgenoot van de DGA ten gevolge van een scheiding rechten heeft gekregen die niet bij een verzekeraar zijn afgestort maar een tweede pensioenverplichting in eigen beheer zijn geworden. Op de inmiddels tweede versie van het formulier dienen de fiscale waarden per primo en ultimo 2015 te worden opgegeven, en per afkoop-/omzettingsdatum naast de fiscale waarde ook de commerciële waarde. Die commerciële waarde is bij benadering het bedrag dat bij een verzekeraar zou moeten worden gestort. Voor pensioenen in de opbouwfase zou naar onze mening de commerciële waarde volgens de richtlijnen voor de jaarverslaggeving de beste benadering zijn. Voor pensioenen in de uitkeringsfase zou de commerciële waarde voor de dividenduitkeringstoets beter aansluiten bij het daadwerkelijke bedrag dat bij afstorting van de verplichting nodig zal zijn, op basis van U-rendement. De Belastingdienst laat dit aan de DGA over (V&A 17-023).

2017-11b Vragen & antwoorden

- Indien de fiscale balanswaarden 2015 die in de aangifte VPB zijn opgenomen niet juist – d.w.z. niet tegen de correcte fiscale grondslagen – zijn berekend moet alsnog een juiste berekening worden gemaakt. Dit is vooral van belang voor de vaststelling van de afkoopkorting die wordt berekend over de fiscale waarde op de eindbalans 2015. Als het pensioen op de fiscale eindbalans 2015 in de aangifte VPB te laag of te hoog is gewaardeerd dient er dus een correctie plaats te vinden.
- Indien het pensioen wordt omgezet in een ODV en er is sprake van onderdekking, dan mag onder voorwaarden het ‘gedekte’ deel van de ODV worden afgestort in een lijfrente bij een bank of verzekeraar en het resterende deel worden prijsgegeven (V&A 17-009).
- Stel dat er naast de pensioenverplichting ook nog een andere lijfrente – of stamrechtverplichting in de BV is ondergebracht. En ook hier is de situatie dat de BV niet genoeg middelen heeft om beide voorzieningen volledig uit te keren. Dan moet bij afkoop van pensioen de aanwezige

NIEUWSBRIEF April-Mei 2017

middelen naar evenredigheid aan de bestaande verplichtingen worden toegerekend. Zo niet dan zijn er fiscale sancties verbonden aan de lijfrente of het stamrecht ter zake van het prijsgeven van rechten (V&A 17-001);

- Als een ingegaan pensioen wordt omgezet in een ODV en de DGA is ouder dan de AOW-leeftijd plus 5 jaar, dan mag de ODV niet meer worden afgestort in een lijfrente bij een bank of verzekeraar. Alleen tegelijkertijd met de omzetting kan een lijfrente worden bedingen, en dus niet meer in de uitkeringsfase van de ODV (V&A 17-008). Dit standpunt is naar onze mening onjuist. Als een lijfrenteverplichting vanuit de BV wordt afgestort in een bancaire lijfrente, dan wordt er geen leeftijdsgrens gesteld en mag ook gedurende de uitkeringsfase een fiscaal geruisloze overgang plaatsvinden. Het is niet uit te leggen waarom dat hier anders zou zijn;
- Als een DGA inmiddels AOW-gerechtigd is en thans zijn pensioen wil omzetten in een ODV, dan geldt voor hem geen uitkeringsperiode meer van 20 jaar. De wettelijke 20-jaarsperiode wordt verminderd met het aantal jaren tussen het uitkeren van de eerste ODV-termijn en de AOW-leeftijd (V&A17-019).

2017-11c Coulanccetermijn en prioriteitstelling vóór 1 juli

Volgens staatssecretaris Wiebes van Financiën hebben dga's met de coulanccetermijn van drie maanden tot 1 juli 2017 voldoende tijd om aan de uit de wet Uitfasering pensioen in eigen beheer (PEB) en overige fiscale pensioenmaatregelen voortvloeiende maatregelen te voldoen. Dit heeft de staatssecretaris geantwoord op Kamervragen van het lid Aukje de Vries (VVD) over het bericht "Een op drie ondernemers niet bewust van uitfasering PEB".

Er zijn momenteel twee zaken die prioriteit hebben:

1. Uiterlijk aan het eind van de coulancceperiode moet zijn geregeld is dat de huidige opbouw van het PEB wordt stopgezet. Dit kan door de algemene vergadering bijeen te roepen en in een addendum op te nemen dat de opbouw stopt.
2. Als de DGA een gedeelte van zijn pensioen in een externe pensioenpolis heeft ondergebracht en het is raadzaam om dat terug te laten vloeien naar de BV, dan moet een verzoek om deze waardeoverdracht bij de verzekeraar plaatsvinden voor het einde van de coulancceperiode. Dekkingspolissen kunnen (voorlopig) blijven doorlopen.

Noot: Een DGA heeft de mogelijkheid om in 2017, 2018 en 2019 zijn pensioen in eigen beheer te beëindigen door dit fiscaal gefaciliteerd af te kopen of om te zetten in een aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting. Het is een belangrijke beslissing die goed afgewogen moet worden. Louter fiscale-financiële doorrekeningen (wij zien rekenstaatjes voorbijkomen ter grootte van een half A-4-tje) zonder tekstuele uitleg zijn ontoereikend voor het nemen van een goed doordachte keuze. Men dient ook stil te staan bij het (behoud van het) karakter van een onderhoudsvoorziening waar het pensioen per slot van rekening voor bedoeld is, en een visie op de onderhoudsbehoefte op termijn. Da Vinci Pensioenadvies kan in alle aspecten de processen bij de uitfasering begeleiden, bogend op jarenlange ervaring in de MKB-pensioenpraktijk.

2017-12 Stilzwijgende instemming met pensioenwijziging

Regelmatig zal een werkgever haar pensioenregeling voor het personeel willen of moeten aanpassen. Veelal zal de vervolgpensioenregeling inhoudelijk wat minder zijn dan de voorganger. Dat kan zijn vanwege versobering van de fiscale pensioenkaders maar ook door veel hogere pensioenlasten bij aanvang van een nieuwe contractverlengingsperiode bij een verzekeraar. De prijs per eenheid (gegarandeerd) pensioen is de laatste jaren namelijk sterk gestegen. Mag een werkgever erop vertrouwen

NIEUWSBRIEF April-Mei 2017

dat een werknemer stilzwijgend met een verslechterende pensioenwijziging heeft ingestemd? Hof Arnhem-Leeuwarden had een situatie aan de hand waarin Werknemer X in 1996 een arbeidsovereenkomst aangaat met zijn werkgever. Onderdeel van de arbeidsovereenkomst is de pensioenregeling. In de pensioenregeling staat dat de werkgever in een aantal gevallen de pensioenovereenkomst (eenzijdig) mag aanpassen. Tot 2005 was voor de medewerkers sprake van een eindloonregeling. In de loop van 2004 besluit de werkgever de pensioenregeling om te zetten in een middelloonregeling. In verband met die wijziging belegt de werkgever eind 2005 een personeelsvergadering waarin hij het personeel informeert over de wijzigingen. X kon niet bij de personeelsvergadering aanwezig zijn, maar is na afloop door zijn collega's op de hoogte gesteld. X is het niet met de overgang naar de middelloonregeling eens. Volgens X moet er sprake zijn van een expliciete instemming en die had hij niet gegeven. Het hof vindt dat de werkgever er alleen op mag vertrouwen dat een individuele werknemer heeft ingestemd met een verslechtering van zijn arbeidsvoorwaarden als aan de werknemer duidelijkheid is verschaft over de inhoud van die wijziging en op grond van verklaringen of gedragingen van de werknemer mag worden aangenomen dat deze welbewust met die wijziging heeft ingestemd. Het hof stelt vast dat werknemer voldoende geïnformeerd is over de pensioenwijziging. Volgens het hof wist X in 2005 dat de wijziging was ingetreden en heeft hij daarvan ook direct geprofiteerd doordat de eigen bijdrage niet meer werd geheven. Verder had X tot in 2011 geen enkel probleem met de nieuwe pensioenregeling en had X zich daarover ook tot 2011 nooit negatief geuit tegenover werkgever. X stelde zich voor het eerst in januari 2013 op het standpunt dat hij niet met de wijziging heeft ingestemd. Dit alles maakt dat werkgever erop mocht vertrouwen dat X met de wijziging van de pensioenregeling had ingestemd.

Noot: Dit arrest toont maar weer aan hoe snel een werkgever van een werknemer het verwijt kan krijgen dat haar handelwijze bij verandering van pensioenregeling in zijn ogen niet deugt. Als er geen sprake is van een Cao is instemming van de werknemers nodig om de pensioenregeling te veranderen. Terecht houdt het verhaal van werknemer hier geen stand. Vaak wordt gewerkt met een negatieve optie. Van belang is dan dat de werknemer echt begrijpt wat er veranderd wordt en dat de informatie ook echt helemaal compleet is. Zeker als een redelijke termijn is gesteld voor de negatieve optie en de werknemer reageert niet dan wordt deze geacht te hebben ingestemd met de verandering van de arbeidsvoorwaarde pensioen. De werkgever mag uit enkel "stilzitten" door de werknemer doorgaans geen stilzwijgende instemming afleiden. Zeker niet wanneer de werkgever onvoldoende informatie heeft gegeven over de wijzigingen of de wijziging als een voldongen feit heeft gepresenteerd.

2017-13 Hoge Raad: Bij DGA-pensioen na scheiding "postrelationele solidariteit"

Postrelationele solidariteit komt erop neer dat zowel de man als de vrouw de onderdekking van het pensioen in eigen beheer verdelen. De ex-echtgenoot van de DGA mag niet te allen tijde van de DGA en zijn BV verwachten dat de volledige commerciële waarde van de aan haar krachtens pensioenverevening toekomstige aanspraken wordt afgestort. Bij postrelationele solidariteit delen de DGA en diens ex-partner de onderdekking van het pensioen in eigen beheer. De Hoge Raad volgt postrelationele solidariteit na scheiding van de DGA nu ook, in navolging van het hof: Niet alleen de pensioenaanspraken van de man (de partner van de DGA in dit geval), maar ook die van de vrouw moeten in dezelfde mate als die van de man zeker gesteld (kunnen) worden. De Hoge Raad vindt dat het tekort in beginsel moet worden gedeeld, evenredig met de verhouding waartoe de verevening overeenkomstig art. 3 lid 1 WVPS leidt.

NIEUWSBRIEF April-Mei 2017

Noot

Pensioen in eigen beheer en scheiding is een lastig onderwerp. Wij kom zelden tegen dat na echtscheiding de pensioenaanspraken van de ex-echtgenote als afgezonderde pensioenverplichting wordt gewaardeerd. Zeker met het oog op uitfasering en de individueel te maken keuzes zal zo'n uitsplitsing van te waarden pensioenaanspraken correct dienen te geschieden. Dit arrest heeft ook gevolgen voor de compensatie die de DGA moet geven aan zijn (ex) partner als hij in het kader van de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer het pensioen prijsgeeft en daarna afkoopt of omzet in een ODV. Kennelijk is het bij die compensatie voldoende als de voor het pensioen aanwezige middelen evenredig verdeeld worden over de DGA en zijn (ex) partner.

2017-14 Lijfrente belast bij overdracht naar niet toegelaten uitvoerder

Het bij herstructurering overdragen van een lijfrenteverplichting van de ene naar de andere BV kan fiscaal riskant zijn. Dat bleek weer uit een recente casus. Een man brengt in 1998 zijn in de vorm van een vennootschap onder firma gedreven onderneming in in B BV. Alle aandelen B BV worden gehouden door C BV. De aandelen C BV zijn voor 50% in bezit van D BV waarvan de man alle aandelen bezit. Voor de stakingswinst en de afname van de (fiscale) oudedagsreserve bedingt de man een direct ingaande lijfrente van B BV, die de onderneming heeft voortgezet. In 2010 verkoopt C BV de aandelen B BV. Onderdeel van de koopovereenkomst is dat de lijfrenteverplichting overgaat naar D BV. Hiertoe stort de koper van de aandelen B BV een koopsom bij D BV. De inspecteur corrigeert de aangifte over 2010. Hij berekent negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen, revisierente alsmede heffingsrente. De man is het hier niet mee eens. Hof Den Haag concludeert dat D BV geen toegelaten uitvoerder van de lijfrente is. Artikel 3.126, lid 1, onderdeel a ten tweede Wet IB 2001 bepaalt dat een in Nederland gevestigd lichaam een toegelaten uitvoerder is als de lijfrente is bedongen als tegenprestatie voor de overdracht van een onderneming. Daarvan is in dit specifieke geval geen sprake. De lijfrenteverplichting is anno 2010 niet langer bedongen als tegenprestatie voor de overdracht van de onderneming of een gedeelte van de onderneming aan D BV. Het beroep van de man is ongegrond.

Deze nieuwsbrief wordt u ter informatie aangeboden door Da Vinci Pensioenadvies. Aan de kernachtige weergave van –meestal– complexe kwesties kunnen geen rechten worden ontleend. Heeft u ondersteuning nodig bij pensioenkwesties aangaande een of meerdere onderwerpen uit de nieuwsbrief? Vraag dan advies bij pensioenconsultant Theo Willemsen.
Telefoon: 072-8885195 of stuur een e-mail naar info@davincipensioenadvies.nl.